

พฤติกรรมของพ่อแม่ลูกในบทธะครกลุ่ม โฉะปะที่ชู โมะ โนะของชิกะมะที่ชู มนสะเอะมน

นางสาวนุชนันต์ จันทร์จันทน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาและวรรณคดีญี่ปุ่น ภาควิชาภาษาตะวันออก

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2549

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

PARENTS AND CHILD'S BEHAVIOR IN *SHOBATSUMONO* PLAYS
OF CHIKAMATSU MONZAEMON

Miss Nuchanan Janjunatad

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Japanese Language and Literature

Department of Eastern Language

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2006

Copyright of Chulalongkorn University

491493

4580165622 : MAJOR JAPANESE LANGUAGE AND LITERATURE

KEY WORD : PARENTS AND CHILD/ SHOBATSUMONO PLAYS /

CHIKAMATSU MONZAEMON

NUTCHANAN JANJUNATAD : PARENTS AND CHILD'S BEHAVIOR IN SHOBATSUMONO PLAYS OF CHIKAMATSU MONZAEMON. THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF.SAOWALAK SURIYAWONGPAISAL, Ph.D., 154 pp.

The purpose of the thesis is to analyze the parent's behavior towards his or her law-breaking child, and vice versa, as well as the nature of tragedy related to the parent and child's behavior in 4 *Shobatumono* plays of Chikamatsu Monzaemon, the famous writer of *Joururi* and *Kabuki* plays in the *Edo* period (1603 - 1867).

The study finds that the law-breaking child in these plays goes against the parent's wish, and has a tragic end. The parent means well, and tries to protect and save the child. But in doing so in 3 plays, the conflict between love for the child and duty towards society or someone else obstructs the parent in the course of his or her help for the child and leads to the parent's psychological sufferings.

The study also finds that besides the parent's psychological sufferings there are other writing techniques related to the parent and child that help intensify the tragic nature of the plays. In all the 4 plays, the parent wants to save the child but circumstances prevent him or her to do it directly and thus has to help him through someone else; there are more scenes in which the parent expresses his or her feelings for the child than the other way round; the parent verbalizes his or her love for the child while not seeing him face to face. In 3 plays, the child's criminal act is not intentional; the father is described as old and pathetic.

Department : Eastern Languages
Field of study : Japanese Language and Literature
Academic year : 2006

Student's signature: Nutchanan Janjunatad
Advisor's signature: Saowalak Suriyawongpaisal

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีจากความเมตตา และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ สุริยะวงศ์ไพศาล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณา เสียสละเวลาตรวจแก้ ให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ ทั้งยังได้ช่วยกรุณาให้ กำลังใจ ทั้งเรื่องการเรียนและชีวิตส่วนตัวแก่ผู้วิจัยตลอดมา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัลยาณี สัตตสุวรรณ ประธานกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์มณฑา พิมพ์ทอง กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาตรวจแก้ และให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย และกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้เกี่ยวกับภาษา และวรรณคดีญี่ปุ่นแก่ผู้วิจัยมาตั้งแต่ชั้นปริญญาบัณฑิต ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์อากันดะจาก มูลนิธิญี่ปุ่น ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าเดินทางมาให้ความรู้ ทั้งด้านภาษาและวรรณคดีญี่ปุ่นให้แก่ นิสิตคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขอบพระคุณ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่กรุณาอนุญาตให้ผู้วิจัย ได้ลาราชการศึกษาต่อเป็นระยะเวลา 2 ปี ขอขอบคุณอาจารย์สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นทุกท่านที่กรุณาแบ่ง เบาภาระงานสอนขณะผู้วิจัยลาศึกษาต่อ ทั้งยังได้ช่วยให้แนะนำอันเป็นประโยชน์ยิ่งในการทำวิจัย และขอขอบพระคุณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ที่ได้กรุณารับโอนย้ายผู้วิจัยเข้าทำงานใน ช่วงเวลาสับสนของชีวิต ทำให้ผู้วิจัยได้อยู่ใกล้ครอบครัว และมีกำลังใจเขียนงานวิจัยจนสำเร็จ

กราบขอบพระคุณพ่อและแม่ที่ได้ให้กำลังใจ และสั่งสอนให้ผู้วิจัยเป็นคนรักการอ่าน รัก การเรียน และมีความรับผิดชอบตั้งแต่เด็ก ขอขอบคุณน้องชาย และคุณทัศน์ สัจจาเฉลียว เพื่อนร่วม ทุกข์ร่วมสุข ที่นอกจากจะเข้าใจและให้กำลังใจมาตลอดแล้ว ยังคอยช่วยแบ่งเบาภาระในชีวิตของ ผู้วิจัยอย่างสม่ำเสมอตลอดมา

ขอบใจเพื่อน ๆ น้อง ๆ นิสิตปริญญาโท สาขาภาษาและวรรณคดีญี่ปุ่นทุกคน ที่คอยเป็น เพื่อนคุยขำรู้สึกท้อแท้ เป็นเพื่อนเที่ยวยามเบื่อหน่าย และเป็นเพื่อนกินในทุก ๆ ครั้งที่พบกัน ทั้งยัง คอยช่วยเหลือส่งข่าวสาร และอำนวยความสะดวกในเรื่องต่าง ๆ ให้ผู้วิจัย ผู้วิจัยจะไม่ลืมพระคุณเลย

สุดท้าย ขอส่งกระแสดังถึงดวงวิญญาณของคุณพ่อเจียม จันทร์จุนาทศน์ ที่ได้ล่วงลับไป ในช่วงที่ผู้วิจัยยังทำวิจัยไม่สำเร็จ ขอให้ดวงวิญญาณของพ่อจงรับรู้ ว่า ลูกสาวของพ่อคนนี้สามารถ ทำอย่างที่คุณตั้งใจได้สำเร็จแล้ว ขอให้พ่อจงวางใจ และนอนหลับให้เป็นสุขอยู่ในแดนสุขคติภูมิ ชั่วนิรันดร์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
สมมติฐานของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	8
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
วิธีดำเนินการวิจัย.....	11
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
2 พ่อแม่ลูกในบทละครเรื่อง โกะจูเน็งกิ อุตะเน็มบุทซุ.....	16
2.1 ข้อมูลบทละคร.....	16
2.2 เรื่องย่อบทละคร.....	18
2.3 ตัวละครพ่อแม่ในบทละคร.....	25
2.4 ตัวละครลูกในบทละคร.....	29
2.5 ความเป็นโศกนาฏกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับพฤติกรรมของตัวละครพ่อแม่ลูก ในบทละคร.....	32
2.6 สรุปพฤติกรรมของตัวละครพ่อแม่ลูก และความเป็นโศกนาฏกรรม ในบทละคร.....	37
3 พ่อแม่ลูกในบทละครเรื่องเมะอิโคะ โนะ ชิเกะบุ.....	39
3.1 ข้อมูลบทละคร.....	39
3.2 เรื่องย่อบทละคร.....	41

บทที่	หน้า
3 พ่อแม่ลูกในบทละครเรื่องเมหิโคะ โนะ ฮิเกียะกุ (ต่อ)	
3.3 ตัวละครพ่อแม่ในบทละคร.....	49
3.4 ตัวละครลูกในบทละคร.....	55
3.5 ความเป็นโศกนาฏกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับพฤติกรรมของตัวละครพ่อแม่ลูก ในบทละคร.....	61
3.6 สรุปพฤติกรรมของตัวละครพ่อแม่ลูก และความเป็น โศกนาฏกรรม ในบทละคร.....	65
4 พ่อแม่ลูกในบทละครเรื่องฮะกะตะ โคะโจะโร นะมิมะกุระ.....	67
4.1 ข้อมูลบทละคร.....	67
4.2 เรื่องย่อบทละคร.....	69
4.3 ตัวละครพ่อแม่ในบทละคร.....	78
4.4 ตัวละครลูกในบทละคร.....	82
4.5 ความเป็นโศกนาฏกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับพฤติกรรมของตัวละครพ่อแม่ลูก ในบทละคร.....	86
4.6 สรุปพฤติกรรมของตัวละครพ่อแม่ลูก และความเป็น โศกนาฏกรรม ในบทละคร.....	89
5 พ่อแม่ลูกในบทละครเรื่องอนนะ โคะ โระฉิมะบุระจิโงะกุ.....	90
5.1 ข้อมูลบทละคร.....	90
5.2 เรื่องย่อบทละคร.....	91
5.3 ตัวละครพ่อแม่ในบทละคร.....	102
5.4 ตัวละครลูกในบทละคร.....	108
5.5 ความเป็นโศกนาฏกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับพฤติกรรมของตัวละครพ่อแม่ลูก ในบทละคร.....	117
5.6 สรุปพฤติกรรมของตัวละครพ่อแม่ลูก และความเป็น โศกนาฏกรรม ในบทละคร.....	123
6 บทสรุป.....	124

	หน้า
รายการอ้างอิง.....	134
บรรณานุกรม.....	136
ภาคผนวก.....	138
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	154

1	รายชื่อบทละครโจरูรี ประเภทเซวะโมะ โนะผลงานการประพันธ์ ของชิกะมะทซุ มนสะเอะมอน.....	3
2	บทบรรยายที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของตัวละครพ่อ ในบทละครเรื่อง โกะจูเน็งกิ อุตะเน็มบุทซุ	33
3	สรุปพฤติกรรมของตัวละครพ่อแม่อูก และความเป็น โศกนาฏกรรม ในบทละครเรื่อง โกะจูเน็งกิ อุตะเน็มบุทซุ.....	37
4	บทบรรยายที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของพ่อ ในบทละครเรื่อง เมะอิโคะ โนะ ฮิเกะยะกุ.....	62
5	สรุปพฤติกรรมของตัวละครพ่อแม่อูก และความเป็น โศกนาฏกรรม ในบทละครเรื่อง เมะอิโคะ โนะ ฮิเกะยะกุ.....	65
6	เปรียบเทียบชื่อบุคคลที่ได้รับการบันทึกในเหตุการณ์จริงและชื่อตัวละคร.....	67
7	สรุปพฤติกรรมของตัวละครพ่อแม่อูก และความเป็น โศกนาฏกรรม ในบทละครเรื่อง ฮะกะตะ โคะโจะโร นะมิมะกุระ.....	89
8	คำพูดที่ตัวละครต่าง ๆ กล่าวถึงลักษณะนิสัยของ โยะเฮ.....	108
9	สรุปพฤติกรรมของตัวละครพ่อแม่อูก และความเป็น โศกนาฏกรรม ในบทละครเรื่อง อนนะ โคะโระฉิ อะบุระ โนะ จิโงะกุ.....	123
10	พฤติกรรมของตัวละครพ่อหรือตัวละครแม่ในบทละครทั้ง 4 เรื่อง.....	125
11	พฤติกรรมของตัวละครพ่อหรือตัวละครแม่ในบทละครทั้ง 4 เรื่อง ที่เป็นลักษณะพิเศษในผลงานของชิกะมะทซุ.....	126
12	พฤติกรรมของตัวละครลูกในบทละครทั้ง 4 เรื่อง.....	128
13	ลักษณะความเป็น โศกนาฏกรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวละครพ่อแม่อูก ในบทละครทั้ง 4 เรื่อง.....	129